

Justus

Ik schreeuw tegen de muren, mijn stem echoot in mijn oren, de geluidsboxen staan voluit open, maar jij hoort me niet.

De desillusie, de wanhoop, de schuld.

Had ik maar wat gedaan, dan zat ik hier nu niet.

Al die uren, de nachten die ik wakend doorbreng, de dagen die ik vul met niets.

Je was een paar uur oud toen ik in je verfrommelde gezichtje keek en jouw donkere ogen zo wijs en vol verwachting terug staarden. Op dat moment opende mijn hart zich als een bloem.

Het besef drong tot me door dat ik er alles aan moest doen om je te beschermen, de rest van je leven. Dat moment. Onvoorwaardelijk

Mijn dochter! Toen ik in je ogen keek.

Mira

Met de vaatdoek wrijft Mira een kriebel van haar neus, nadat ze het natte vod heeft uitgeknepen. Bah, die geur van oud water. Ze gooit het stinkende vod, samen met alle keukendoeken, in de wasmand. Als Wientje straks thuiskomt, zal ze haar zeggen dat ze eerst de was moet doen. Het is trouwens maandag, waarom draait de machine nog niet? Haar zus doet het huishouden, de was, stof afnemen en Mira zorgt voor de boodschappen en het eten. Omdat ze lekker kookt, volgens Albert. Haast wekelijks zei hij vroeger: ‘Ja, Mira, het is waar, de liefde van een man gaat door de maag.’

Ach, die dagtaken vallen allemaal reuze mee. De zorg voor Albert is vele malen zwaarder en dat doen ze samen. Diep in haar hart is Mira blij dat Wientje het leeuwendeel van de zorg voor Albert voor haar rekening neemt. Ze kan het niet meer, het irriteert haar als ze ziet hoe Wientje zich als de quasi-liefheb-bende echtgenote over Albert heen buigt. Hij is niet eens haar man, ze heeft hem nauwelijks meegemaakt voor zijn hersenbloeding. Wientje kent hem niet, niet zoals Mira hem kent. Dat ze hem nu behandelt alsof hij een goeie hond is, zo'n labrador met druilogen, die een aai over zijn kop krijgt als hij lief is, vervult haar met afschuw. Hypocriet, dat is het. Jaloers? Nee, dat is ze allang niet meer. Wel wanhopig.

Na twee weken hittegolf sloeg het weer zaterdagnacht eindelijk om. Voor Albert was de hitte moordend geweest, zijn kleding plakte aan de skai zitting van de rolstoel. Hij is sowieso snel kortademig, maar de laatste twee weken had hij het helemaal te kwaad. Zelf deed Mira nauwelijks een oog dicht in haar kamer onder het slecht geïsoleerde dak. Wientje, die in de logeerkamer sliep, zag er ook afgetrokken uit, alsof ze permanent hoofdpijn had. De hitte en de slapeloosheid werkten de zussen op hun zenuwen en ze hadden niemand anders dan elkaar om zich op af te reageren.

Zaterdagavond sloeg het weer om. Ze zaten tegenover elkaar aan de keukentafel, Wientje speelde een spelletje Patience en Mira krabbelde poppetjes op een hoek van de krant, die niemand meer las. Als een grommende beer rommelde het onweer, dat vanuit de verte snel naderbij kwam. Ze keken elkaar ongerust aan toen scherpe lichtflitsen door de nachtblauwe avondlucht schoten en het keukenraam in de sponningen rammelde.

‘Ik heb in geen jaren zo’n zwaar onweer meegemaakt, jij?’ vroeg Mira aan haar zus.

‘Als er maar geen brand uitbreekt, wat doen we dan met...?’

Wientje doelde op Albert die in de voorkamer in bed lag, vastgebonden, om er niet uit te vallen.

‘Jij denkt altijd meteen aan het ergste,’ zei Mira. ‘Ons huis is niet zo hoog. Bovendien staat er een bliksemafleider op de kerk.’

‘Zou hij bang zijn?’ vroeg Wientje.

Mira schoof bruusk haar stoel achteruit. ‘Ik kijk wel even bij hem.’ Om Alberts angst bekommerde ze zich niet, maar het bange gezicht van haar zus benauwde haar.

Ze keek op haar man neer, die met gesloten ogen sliep. Niets deerde hem. Voor hem waren er geen hoogtepunten meer en de dieptepunten beseft hij niet. Wat haar betreft was zijn leven waardeloos.

Vroeger, toen hij nog geen hersenbloeding had gehad, was het nooit bij haar opgekomen om dergelijke zaken met hem te bespreken. ‘Albert, je bent vijftientig jaar ouder dan ik. Stel dat jou iets overkomt, wat moet ik dan doen?’ Of: ‘Als ik een ongeluk krijg en ik zal blijven leven als kasplant, alsjeblieft beëindig dan mijn leven.’ Of: ‘Als jij eerder sterft dan ik, wil je dan gecremeerd of begraven worden? En wat voor muziek zal ik voor je draaien?’ Nee, dat soort gesprekken voerden ze niet, dat speet haar nu. Ze was een onzeker kuiken geweest en altijd sluimerde dat gevoel dat ze iets fout deed op de achtergrond.

In de eerste dertien jaar van hun huwelijk hadden ze sowieso weinig gesproken. Ze waren meer verbonden geweest in een ‘zijn’. De eerste drie jaar was dat nog een aangenaam ‘zijn’, denkt Mira wel eens, de tien jaar daarna werden een onaangenaam ‘zijn’ en voor de laatste twee jaar, sinds zijn hersenbloeding,

ding, heeft ze geen geschikt waardeoordeel meer. Nietzijn? Onzijn?

‘Ik denk niet dat ik nog besta,’ mompelt ze de verbastering van Descartes’ Cogito, ergo sum. Ze probeert zich voor te stellen dat Albert tegen haar gezegd zou hebben: ‘Mira, wanneer mijn leven waardeloos is geworden, weet dan dat de dood de oplossing is. Hoe je het doet maakt me niet uit, maar doe het.’ Zo zou ze het zelf willen, maar of hij die dingen heeft gedacht? Euthanasie was geen onderwerp voor een gesprek. Het was trouwens bij de wet verboden, dus het was zeker geen oplossing. Dat Mira die geheime gedachtes – vaker dan haar lief was – toeliet, verontrustte haar nauwelijks. De dood hoort immers bij het leven. Nee, hardop spreekt ze die woorden niet uit. Zwijgen is het devies in Zwaandijk. Stel je voor dat iemand in dit gelovige dorp hen samen zou horen fantaseren over de dood? Dat God alles hoort, ziet en weet is al erg genoeg.

Mira grijnst. Zit ze weer in haar fantasiewereld. Nee, vroeger, toen ze net getrouwd waren, zei ze wel eens tegen hem: ‘We zijn gezond, Ab, ik ben nog jong. Jij sportief. Jij haalt vast de negen-tig, helemaal geen reden tot zorg.’ Dat het zomaar heel anders zou lopen, had ze nooit bevroed.

Terwijl ze...